

Posudek oponenta na diplomovou práci

Pražáková Štěpánka. *Tady a tam: České au-pair v anglofonním prostředí v transnacionální perspektivě*

Diplomová práce Štěpánky Pražákové se zabývá rolí au-pair v anglofonním prostředí. V závěru práce studentka píše, že cílem její diplomové práce bylo „přiblížit strasti, radost či každodennost au-pair a odpovědět si na výzkumnou otázku.“ (str. 59) Explicitně vyjádřenou výzkumnou otázku, ve stylu „*Toto je má ústřední výzkumná otázka*“, jsem v práci nenašla. V úvodu studentka deklaruje: „*Ve své diplomové práci se zaměřuji na změnu, statusu, role a identity au-pair při příjezdu do cílové země a následně, jak se tyto změny projevují při návratu domů.*“ (str. 1). Toto vymezení výzkumného cíle považuji za celkem vhodné a skutečně odpovídá zaměření celého textu. V práci bohužel postrádám hutně a pečlivě zpracovanou metodologickou část, která by již na začátku diplomové práce zcela jasně vytyčila výzkumné otázky a dostatečně podrobně popsala metodologii, která by zahrnovala i reflexi vlastní pozice v terénu a etiku výzkumu.

Co se týká práce s odbornou literaturou, po formální stránce je v pořádku. Škoda, že studentka v práci více nepropojila odbornou literaturu s vlastním terénním výzkumem. Poněkud nelogická se mi zdá struktura diplomové práce. Jak již bylo zmíněno, metodologická kapitola na začátku v práci zcela chybí, ihned po úvodu následuje kapitola, jak si studentka hledala vlastní rodinu, pak následuje kapitola Au-pair a transnacionalismus, která na předešlý text vůbec nenavazuje. Při čtení textu jsem zvláště v první třetině textu vůbec nechápala logiku řazení kapitol.

Za největší plus práce považuji velké množství zajímavého etnografického materiálu. Pasáže založené na studentčině zkušenosti s prací au-pair jsem četla skutečně se zájmem. Studentka v popisu svých zážitků projevuje otevřenost, upřímnost, vnímavost a sociální citlivost v nejrůznějších situacích. To vše je nanejvýš cenné. Tato část obsahuje množství zajímavých postřehů a témat - například hlad, které au-pair zažívají; prolínání rolí au-pair - „starší sestra“, služka, chůva, kamarádka, autorita pro děti, konkurence.

To, co na práci, nejvíce postrádám je schopnost velmi zajímavé etnografické postřehy hlouběji interpretovat, zasazovat do širšího kontextu, dostávat na úroveň konceptů a hlubších zamyšlení, například o síle našeho habitu (např. proč se dívky ostýchají v domácnosti au-pair

vzít si samy jídlo z lednice nebo se na to zeptat?), o procesu vyjednávání při utváření vlastní role, o užitých mocenských strategiích ze strany rodin, o způsobu vytváření příběhů o svém osamostatnění po návratu apod.

Studentka provedla rozhovory i s dalšími dívkami, které prošly zkušeností au-pair ve Velké Británii či Irsku. Jde o příběhy zajímavé. Při práci s respondentkami bych ale dala přednost spíše volnému nestrukturovanému rozhovoru než strukturovanému rozhovoru, na základě něhož studentka představuje příběhy respondentek. Nabyla jsem dojmu, že studentka si na základě své vlastní zkušenosti připravila otázky o tématech, které byly při práci au-pair stěžejní pro ni samotnou (hlad, stereotyp), ne však nutně již pro ostatní. Za vhodnější bych považovala nechat vybrat dívky taková témata, která za důležitá považují ony. V části představující příběhy respondentek bych upřednostnila model pár otázka - odpověď, nikoliv přepracování strukturovaného rozhovoru do volného vyprávění, protože tím dochází k určitému zkreslení. Právě otázka a způsob, jak je položena, totiž do velké míry ovlivňuje odpověď.

Je zřejmé, že práce au-pair v Irsku byla pro studentku intenzivním a zajímavým zážitkem. Cítila jsem z práce pohroužení a skutečný zájem o toto téma, proto byla pro mne přes zmíněné nedostatky studentčina diplomová práce zajímavým textem.

Vzhledem k výše zmíněnému doporučuji diplomovou práci Štěpánky Pražákové k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm velmi dobře mínus.

V Praze 10. 1. 2017

PhDr. Tereza Hyánková, PhD.